

Василь Марцінковський,
магістр 2 р. н. кафедри національної безпеки та політології,
Національний університет «Острозька академія»
vasmartel@gmail.com

Наталія Малиновська,
наукова керівниця,
кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри національної безпеки та політології,
Національний університет «Острозька академія»

ЕЛЕКТОРАЛЬНА ПІДТРИМКА ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ У ВОЛИНСЬКІЙ І РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСНИХ РАДАХ ЗА ПІДСУМКАМИ МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ 2020 РОКУ

У політичних системах із демократичною моделлю управління значну роль акторів, які представляють суспільство, відіграють політичні партії. Представники партій змагаються за право обіймати державні посади на різних рівнях управління. В дослідженні термін «політична партія» означає добровільне об'єднання осіб, які мають бажання брати участь у процесі обрання та делегування у ради базового, проміжного, регіонального або загальнонаціонального рівнів. Внесені зміни 2019 року у Виборчий кодекс, які почали діяти із січня 2020 року, встановили пропорційну систему виборів з гнучкими списками у територіальних громадах, чим суттєво підвищили важливість політичних партій у виборчому процесі (Виборчий кодекс, 2020).

Після завершення реформи децентралізації старий адміністративно-територіальний поділ було ліквідовано, натомість прийнятий новий передбачав зменшення кількості районів і створення окремих територіальних громад (ОТГ). У процесі проведення реформи змінилися бюджетна сфера

через залишення значних надходжень на місцях, тому це значно підвищило можливості виборів депутатів і міських голів. На думку Юрія Остапця, через описані зміни зросла політична суб'єктність місцевих еліт (Остапець & Копинець, 2021). Також, згідно з розрахунками дослідника Віталія Лебедюка, порівняно з попередніми місцевими виборами 2015 року кількість мандатів до представницьких органів зменшилася на 78 %, що призвело до більш інтенсивної конкуренції між кандидатами й партіями, оскільки зросла вага мандата (Лебедюк, 2021).

Незважаючи на посилення фінансової змоги рад базового рівня, до якого належать міські, селищні та сільські представництва, найбільш впливовими залишилися обласні ради. Останні виступали для місцевих груп впливу як легальний майданчик для розподілу сфер в областях, домовленостей між собою за право контролю над фінансовими надходженнями із бюджету, а також для корпоративного захисту від зовнішнього фактора на спробу зміни конфігурації у сфері впливу на місцях. Доказом важливості обласних рад для місцевих еліт є висока кількість кандидатів до обласних представництв.

Таблиця 1

Загальна кількість кандидатів у Волинську та Рівненську обласні ради

Представництво	Кількість наявних мандатів	Загальна кількість партій, які брали участь	Загальна кількість кандидатів, які брали участь	Кількість претендентів на один мандат	Кількість партій, які подолали бар'єр
Волинська	64	10	543	8,5	7
Рівненська	64	12	643	10	7

Для проведення виборів депутатів Волинської та Рівненської обласних рад було утворено по вісім округів у кожній області. Кількісний склад зазначених представництв визначений статтею № 197 Виборчого кодексу України, де зазначається, що за чисельності виборців від 500 тисяч до

1 мільйона кількість представницьких мандатів становить 64 депутати (Виборчий кодекс, 2020).

Отримані результати першої та другої партій в округах до Волинської обласної ради дають змогу стверджувати, що під час виборів реальна політична боротьба відбувалася між трьома партіями: «За майбутнє», «ЄС» і «Батьківщина». Фактично на всіх восьми округах зі значним розривом від другої партії перемогу здобула партія «За майбутнє». Останню було створено у травні 2020 року як розширення парламентської депутатської групи з ідентичною назвою.

Таблиця 2

Отримані результати першої та другої партій в округах до Волинської обласної ради

Округ	Загальна сума голосів в окрузі	Перша партія	Друга партія	Відсоток отриманих голосів першої партії в окрузі	Відсоток отриманих голосів другої партії в окрузі	Відсоток двох партій разом
1	27 359	За майбутнє	ЄС	31,04	24,83	55,87
2	27 520	За майбутнє	ЄС	32,59	23,14	55,73
3	34 691	За майбутнє	ЄС	33,46	14,98	48,44
4	32 793	За майбутнє	Батьківщина	30,49	17,66	48,15
5	49 169	За майбутнє	ЄС	36,64	13,37	50,01
6	42 723	За майбутнє	Батьківщина	31,07	15,65	46,72
7	36 800	За майбутнє	Аграрна парія України	34,14	12,61	48,75
8	40 598	За майбутнє	Батьківщина	39,32	13,55	52,87

У виборах до Рівненської обласної ради, на відміну від Волинської, представники партій продемонстрували більші результати конкуренції між собою. Виборці Рівненської області підтримували ширшу кількість партій. Доказом цього є той факт, що у жодному з округів партія, яка посіла перше

місце, не отримала більше ніж 27 відсотків, а друга партія не отримала більше ніж 20 відсотків. У межах Рівненської області, згідно з розрахунками, реальний конкурентний потенціал мали «ЄС», «Слуга народу» та «За майбутнє».

Таблиця 3

Отримані результати першої та другої партій в округах до Рівненської обласної ради

Округ	Загальна сума голосів в окрузі	Перша партія	Друга партія	Відсоток отриманих голосів першої партії в окрузі	Відсоток отриманих голосів другої партії в окрузі	Відсоток двох партій разом
1	36 469	За майбутнє	Батьківщина	19,78	13,34	33,12
2	52 299	ЄС	Слуга народу	23,81	15,44	39,25
3	56 744	Слуга народу	Сила і Честь	19,34	17,01	36,35
4	29 608	ЄС	Слуга народу	26,43	17,42	43,85
5	28 438	ЄС	Слуга народу	27,13	17,27	44,40
6	32 032	Сила і Честь	Слуга народу	16,22	14,81	31,03
7	29 268	ЄС	За майбутнє	16,85	12,24	29,09
8	40 345	ЄС	Слуга народу	23,84	15,95	39,79

Отже, визначивши відсоток отриманих голосів на місцевих виборах до Волинської та Рівненської обласних рад, які відбулися у 2020 році, вдалося встановити, що найбільшу підтримку отримали представники партій, які представлені фракціями або депутатськими групами (у випадку «За майбутнє») у Верховній Раді України дев'ятого скликання. Також простежується концентрація підтримки виборцями Волинської області перших двох партій: у всіх восьми округах на них припадає від 46 % до 56 % голосів. Натомість у партій Рівненської області показники перших двох партій є нижчими, ніж у Волинській. Виборці Рівненської області підтримували ширшу кількість партій. Доказом цього є той факт, що

в жодному з округів партія, яка посіла перше місце, не отримала більше ніж 27 відсотків, а друга партія — більше ніж 20 відсотків.

Список використаних джерел

- Виборчий кодекс України. (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>.
- Лебедюк, В. (2021). Регіональні особливості місцевих виборів в Україні 2015 та 2020 рр. У А. Романюк & В. Литвин (Ред.), *Політичні партії і вибори: збірник статей і тез за результатами четвертої міжнародної наукової конференції кафедри політології «Політичні партії і вибори: українські та світові практики» (пам'яті Юрія Романовича Шведа) від 28 листопада 2020 року* (с. 68–78). Львівський національний університет імені Івана Франка. <https://surl.li/lfikct>.
- Остапець, Ю., & Копинець, Ю. (2021). Регіональні особливості електоральних практик в Україні у контексті місцевих виборів 2020 року. У А. Романюк & В. Литвин (Ред.), *Політичні партії і вибори: збірник статей і тез за результатами четвертої міжнародної наукової конференції кафедри політології «Політичні партії і вибори: українські та світові практики» (пам'яті Юрія Романовича Шведа) від 28 листопада 2020 року* (с. 14–34). Львівський національний університет імені Івана Франка. <https://surl.li/lfikct>.